

**Diocesane Pastorale Dienst
Catechese en Vorming**

Aan de geïnteresseerden
van de activiteiten van de
Resonansgroep Jodendom – Katholieke Kerk

Roermond, 18 december 2013

Onderwerp: Lezingen 'Vervolgd in Limburg' door dhr. H. van Rens

Geachte dames en heren,

Graag willen wij u attent maken op het volgende. Op zondag 27 januari van dit jaar heeft dr. H. van Rens in de synagoge van Maastricht een indrukwekkende toespraak gehouden over de Holocaust in Limburg.

In mei is zijn proefschrift als boek verschenen onder de titel: 'Vervolgd in Limburg'. Komend jaar zal hij vijf lezingen houden over dit onderwerp in het Joods Leerhuis, de synagoge van Meerssen aan de Kuileneindestraat 22 A te Meerssen, 's avonds om 19.30 uur op de volgende data:

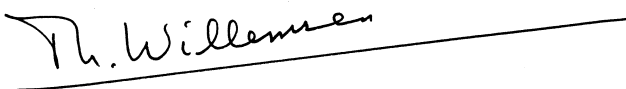
8 en 22 januari 2014
12 en 26 februari 2014
5 maart 2014

De kosten per lezing zijn € 6,-.

U kunt zich aanmelden bij dhr. J. van der Walle, Sint Pieterstraat 7, 6211JM Maastricht, tel. 043-3284197. Of per e-mail: walle323@planet.nl.
Informatie over het Leerhuis vindt u op www.leerhuislimburg.eu.

Hieronder volgt een toelichting op de lezingencyclus door dr. H. van Rens.

Met vriendelijke groet,
namens de Resonansgroep

Th. Willemsen
Voorzitter

DE HOLOCAUST, OP ZOEK NAAR SLACHTOFFERS, TOESCHOUWERS EN DADERS

Lezingencyclus in het Joods Leerhuis in Meerssen.

Bij de jaarlijkse herdenking van de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog ligt steeds meer de nadruk op diegenen die werden vermoord omdat ze door hun moordenaars werden beschouwd als minderwaardigen. Die nadruk is terecht. Wij beschouwen de Holocaust, de bewuste poging om een heel volk uit te roeien, als het belangrijkste feit uit de wereldgeschiedenis. Daarnaast is de Holocaust uitermate actueel voor onze eigen tijd. Zij heeft 'school gemaakt'. Volkerenmoord, genocide, of een poging daartoe, is na de oorlog een groot aantal keren herhaald. Net als bij de moord op de joden tijdens het regime van Hitler blijkt steeds opnieuw dat de slachtoffers, omstanders en daders gewone mensen zijn als u en ik.

Dit alles maakt een reflectie op de Holocaust zo actueel. Het geeft het pijnlijke gevoel dat WIJ in de schoenen van de slachtoffers, de daders en de toeschouwers hadden kunnen staan. Waarom zouden wij te goed en te slim zijn om in de val van de geschiedenis te lopen? Dat besef doet pijn! Het schept ook verplichtingen. Het vraagt dat wij nadenken over onszelf. Het eist dat wij maatregelen nemen om onszelf en de wereld te beschermen tegen fatale misstappen van ons, gewone mensen.

Kennis over het ontstaan van een volkerenmoord, en over de betekenis van de Holocaust als de volkerenmoord bij uitstek, blijft van grote betekenis. Het is belangrijke kennis, nodig om aan actuele gebeurtenissen de juiste betekenis te kunnen toekennen.

De Stichting Leerhuis verzorgt daarom een cyclus van vijf lezingen over de Holocaust, die worden gegeven door Herman van Rens.

De eerste avond op woensdag 8 januari is een historische inleiding op de Holocaust.

Oorzaken van en voorwaarden voor een genocide, en met name de Holocaust komen aan de orde: antisemitisme, politieke crisis, misdadig leiderschap en de medewerking van velen. De Holocaust had in Europa veel verschillende gezichten. Besproken wordt de 'kronkelige weg naar Auschwitz'.

Op woensdag 22 januari gaat het over de slachtoffers en hun burens, de toeschouwers. Wat wisten zij en wat konden zij weten? Hoe gewillig waren zij om misdadige en moorddadige bevelen op te volgen? Of handelden zij rationeel als 'gewone mensen', maar met een beperkte kennis van wat wij nu weten dat de harde werkelijkheid was?

Op woensdag 12 februari komen de daders aan de orde. Waren zij geboren misdadigers, of verschilden zij minder van ons dan ons wellicht lief is. Hoe konden mensen komen tot zulke grote misdaden? Zij waren arbeiders en professoren, vaders en zonen, lieve en zorgzame echtgenoten, die vóór de oorlog op een gewone manier hun plichten vervulden. Gewone mensen kunnen misdaden begaan van de ergste soort, als zij worden verblind door een misdadige ideologie. Of als zij in een situatie terecht komen waarin misdaden gewoon worden gevonden door de anderen. Of als zij zich solidair voelen met hun kameraden. Of als een meerdere waarvoor ze veel respect hebben, zegt dat het noodzakelijk is.

Op woensdag 26 februari komt de rol van de religie aan de orde. De Christelijke leer had grote invloed op het ontstaan van antisemitisme. De Christelijke traditie gaf een voorproefje van wat in de Twintigste Eeuw te gebeuren stond. De houding van de Kerken en van leden van die Kerken tijdens de Holocaust was zeer divers en komt ter sprake.

De laatste lezing op woensdag 5 maart gaat over Limburg. De inleider laat u in het kort kennismaken met de aard en omvang van de joodse gemeenschap in Limburg. Daarna komt aan de orde op welke manier de joden uit de provincie werden gedeporteerd. Limburg was in het Derde Rijk geen eiland, maar er zijn toch duidelijke verschillen met de rest van Nederland. In Limburg wist een groter deel van de joden aan de vervolgers te ontkomen dan in de Randstad. Binnen Limburg zult u vervolgens grote verschillen tussen diverse regio's zien. De aantallen slachtoffers verschilden aanzienlijk per streek en zelfs per dorp of stad. Het aantal (niet-Limburgse) onderduikers verschilde plaatselijk eveneens sterk. Er wordt een eerste aanzet gegeven tot een verklaring van het feit dat sommige streken veel belangrijker waren bij de redding van joden dan andere.